

מזדנעה

ענת'קדה

פְּרִשֶׁת עֵקֶב

❁ 'וּמַלְתֶּם אֶת עַרְלַת לְבַבְכֶם' ❁

גְּלוּי רַגְשׁוֹת הַלֵּב

לצערנו נתפסים בעיינינו לעתים כבושה, כקטנוניות וכחולשה שאמורים להחביא אותם אף מאתנו ובוודאי מאחרים בסביבה...

משל (מפורסם) מפרסום

בואו ונלמד ממה שמכונה בימינו 'עולם הפרסום', ו'מִפְּנֵי נֶקַח לְעֵבֶד אֶת ה' (שמות י, כו) :

נציץ במודעה מהסוג הפשוט והמיושן, נראה שמצוינת שם כל מעלותיו של המוצר אותו רוצים הבעלים למכור, נחזה גם בקריאה אלינו מצד הבעלים המנסה לשכנע אותנו לרכוש בדווקא את המוצר המיוחד שלו.

לעומתם במודעות שנערכו בחברות פרסום עדכניות, הם המבססים את השיווק על בסיס מחקרים שפיצחו את צורת החשיבה של המח האנושי, ועל המסרים שיניעו את הלקוח הפוטנציאלי לרצות לצרוך דווקא מוצר ספציפי, כשנשית לבנו להתבונן במודעות הפרסום שעוצבו בידי אותן חברות יוקרתיות, ניווכח לראות שהן פונות אך ורק ל**רגש** שלנו, במה שכואב וחסר לנו, וכעת ישדרו לנו כיצד מוצר זה יעניק לנו רגשות חיוביים, וישלים לנו את החסר.

מסתבר שגם צרכנים ערניים המבינים בתחום, נופלים שוב ושוב בפח שפורשות חברות הפרסום לרגליהם, ועם כל הידע הרב והזהירות בכל זאת גם הם ירכשו את המוצרים שלצורך שיווקם שטפו ללקוחות את המח באופן מתוחכם, וזאת באמצעות הנגיעה ברגש.

מרגיש לי להחליט...

ומלבד זאת, בכל יום אנו מחליטים החלטות רבות, החלטות גדולות וגורליות, ולצדם הכרעות ללא הרף שאנו מבצעים לאורך כל היום ולדוגמא - אפילו ב...רגע זה ממש, אתם ניצבים בפני הכרעה "גורלית" באם להניח גיליון זה מיידכם, או לחילופין להמשיך ולקרוא...

בוודאי נרצה לשכנע את עצמנו שהחלטות היוצאות מבית מדרשנו קמות ונופלות אך ורק כתוצאה מניתוחים קרים ואובייקטיביים המתרחשים **במוח**. אך באם נעקוב מקרוב נמצא כי קשת של נגיעות הקשורות דווקא לרגשות **שבלב**, הם הפועלים כאן בעוצמה ומביאים אותנו להחליט החלטות מגוונות, כל העת ובכל תחום שהוא. נכון שלעתים נכנה את הסיבה להכרעה בכל מיני שמות נרדפים ושמות לוואי כגון: 'אינטואיציה', 'חוש שישי', 'תחושת בטן', או מתוך 'סיבות

❁ **יהודי** פוגש חבר לאחר זמן רב שלא נועדו זה עם זה, ומדברים.

❁ **שניים** משוחחים יחדיו, ובמהלך השיחה הם מנתחים אדם שלישי, 'לתועלת' כמובן.

❁ **אנשי** חינוך יושבים על מדוכת החינוך ודנים בדבר תלמיד מסויים, עוקבים אחרי התקדמותו.

בשיחות מהסוגים הללו, עפ"י רוב נוכל לשמוע סגנון של סיפורים ושאלות, כגון אלה: מקום הלימוד, תפקידו (יש לו שקעלעז?), העיסוקים שלו, גובה הציונים במבחנים, חבריו (ספר לי מי חבריך...), ההצלחה שלו בפועל, כמה רכוש יש לו (כמה הוא "שווה"?), היכן קנה דירה, מהו מספר הילדים שלו (בעל משפחה?), לעתים זה עלול לגלוש גם למספר משקפיים, מידת הנעליים... רובם של הדיבורים יעסקו נטו בתחום ה'מעשי'.

אולם אם נתבונן, נשכיל להבין כי יש דבר שמעסיק אותנו לא פחות מאשר ה'מעשיה', ואפילו הרבה יותר מכך, אך לעומת ה'סיפור' ה'מעשי' והממשי שאותו תדיר נדגיש - **לכח המפעיל את מערכת העשייה וההצלחה**, נדמה כי איננו מייחסים חשיבות מספקת.

נהלך ברגש

נשים לב כי מערכת ה'**רגש'** שבקרבינו היא היא המנוע מאחורי כל הליכות החיים, ודווקא אותו - משום מה - אנו מעמידים בצל - - -

הרגשות שנטע בנו השי"ת כדי לשמש ככלי שרת לעשות רצונו בלבב שלם, נוצרו כדי **שנפעיל** אותם, **נחשוף** אותם כשצריך, ו**נשתמש** בהם לעבודת ה'.

נאפשר לרגשות החיוביים לזרום בקרבנו ולבוא לידי ביטוי והבעה כראוי, וכך יביאו אותנו לחיבורים מדהימים - עם בוראנו ית"ש, עם הקרובים אלינו, ו... עם עצמנו.

נעסוק בלימוד התורה הקדושה מתוך הנאה צרופה עם גישמאק וחיות דקדושה, שהלא זהו חלק ממצות לימוד התורה הקדושה, וכפי שמביא בעל ה'אבני נזר' בהקדמת ספרו 'אגלי טל' (יעיין שם בארוכה).

'**בכל לבבכם**' - עבודה שבלב, שפיכת שיח ותפילה לפני ה' שהיא כולה אש קודש של התלהבות והתרגשות, ".... רְשָׁפֶיָהּ רְשָׁפֵי אֵשׁ שְׁלֵהֲבִתָּהּ" (שיר השירים ח, ו).

בנין ביתנו, ניהול המשפחה וחינוך ילדינו עם שפע של אהבה ושמחה.

קשרי ידידות פורחים ואהבת ישראל מלבבת, בלב מלא וגדוש של אהבה אחוה שלום ורעות.

למרבה החידוש, כל הרגשות הנפלאים הללו, שעומדים לרשות כל אחד מאיתנו למטרת התעלות והתרוממות הנפש,

והיה עקב כך הם מתאמצים לשוות לעצמם דמות קשוחה, של אדם נטול רגשות, קר מזג ואדיש, כזה שאינו מתרגש מדבר.

אולם כבר פירש רבינו החתם סופר זי"ע את הפסוק (בדברים כט, ח) **"הַנְּסִתָּרֶת לְה' אֶלְקֵינוּ"** - מעשינו הנסתרים רק השי"ת יודע מהם "ובוודאי גם על זה יש שכר גדול אבל עכ"פ אינו מזכה רבים". אך **"והַנְּגִלַת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ"** - באם נעבוד את ה' בגלוי, תהיה מזה תועלת גם לנו וגם לצאצאינו שיחזו בעבודתנו את ה', בבחינת **"מִמְּנֵי תִרְאוּ וְכֵן תַּעֲשׂוּ וְגו'** וְהָיָה כְּאִשֶּׁר אֶעֱשֶׂה בְּךָ תַּעֲשׂוּ" (שופטים ז, יז), שיחפצו גם הם **"לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת"** לחקות את הדרכים הטובות שהם נכחו לראות אצל הוריהם.

(חתם סופר החדש על התורה - ירושלים תש"ס)

ואם כן ישאל השואל, ומה אעשה במצב שאני חש כי לבי אטום בקרבי, ואינני מוצא בקרבי כל התלהבות אמתית, באם אתאמץ להראות החוצה איזשהו ביטוי להתעוררות הרגש, חוששני שהדבר יחשב כאונאה והעדר האמת? על כך התבטא כבר הרה"ק **רבי חיים מאיר מוויזניץ** בעל ה'**אמרי חיים**' זי"ע: **דע לך, כי למען חינוך הילדים רשאי אדם להתנהג לפעמים אפילו בהתלהבות שהיא מדומה**, והיא למעלה ממדרגתו, בבחינת **"אש זרה"**. והביא על כך ראייה נפלאה מן התורה, שהרי מצינו אצל בני אהרן, נדב ואביהוא שנענשו בהקריבם אש זרה לפני ה', ככתוב **"וַיָּמַת נָדָב וַאֲבִיהוּא לִפְנֵי ה' בְּהַקְרִיבם אֵשׁ זָרָה לִפְנֵי ה' בְּמִדְבַר סִינַי..."** (במדבר ג, ד). והכתוב מדגיש לאמר **"...וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם"**, משמע שעיקר הסיבה שבגללה נענשו ובעבורה נחשב להם הדבר לחטא, מפני שלא היו להם בנים, אך **מכלל לאו** אתה שומע הן שכאשר ישנם בנים, מצוה להביא גם **יאש זרה**, העיקר שתהיה ה'יאש' מתלקחת, ובזכות הפעולה למען הצלחת חינוך הילדים עוד יזכה לחוש בשלימות את האש שתבער בכל ישותו לעבודת השם.

ובאופן כללי בנידון הדוגמא האישית של ההורים, והתחושה שחסר ב'אמת', וכי אין ההתנהגות משקפת את הפנימיות, התבטא הצדיק הפלאי **רבי שלמ'קה מזוועהיל** זי"ע ליהודי שהתאונן בפניו שדבר זה מעיק לו בסוברו שהוא עושה שקר בנפשו ואיזו צורה יש לעבודת ה' שנעשית שלא לשמה, וכך אמר: **ס'איז אן אמת'ער לשמה אין חינוך הבנים** (- זהו **'לשמה' אמתית - בחינוך הבנים**). (מובא בספר 'יסוד צדיק' ערך חינוך).

בעקבות הדברים נדרוש את הפסוק בפרשתנו בדרך מליצה: **"וּמִקִּלְתָּם אֶת עֶרְלַת לְבָבָם"** (דברים י, טו) לאמור: מקובל הדבר שהלב הנו מקור הרגש, א"כ מצווים אנו להסיר מעליו את האיטום והערלה המחפים ומכסים אותו כליל, די לחספוס המיותר, הקץ לקשיות העורף וקרירות המזג - **"וְעֶרְפָּכֶם לֹא תִקְשׂוּ עוֹד"**, הבה נתפטר מגישת ה'יקשה כארז' ולעולם נהיה בבחינת **'רך כקנה'** (תענית כ, ב), בהתחברות אמיתית ובקשר בל ינתק עם בוראנו ית"ש, עם בני ביתנו, עם חברינו ועם עצמנו!

חברתיות', אולם הצד השווה שביניהן - הַרְגָּשׁ הפועם והפועל ברקע בכל צעד ושעל, והמשפיע על כל החלטה בחיינו, גדולה כקטנה.

ואם כך הם פני הדברים, מדוע שנתכחש ונתעלם ממציאות זו, וננסה לשוות לעצמנו דמות של אישיות קרה נוקשה וקשוחה, חף מכל השפעה של רגש? תמורת זה, האם לא נעדיף להשלים עם קיומו של ה'רגש', ולנצלו כדבעי?

הגיע הזמן לחדול מלהסתיר, להעלים כח איתן זה השרוי בתוך-תוכנו! בא העת בו נפסיק לברוח ממערכת יסודית זו המרכיבה את סדר יומנו והחלטות בחיינו, נסתכל לו לרגש בפנים ונגייסו בעבודת הקודש!

הכרת הרגשות וההתמודדות עמם

"לֵב יוֹדֵעַ מֵרֵת נַפְשׁוֹ" (משלי יד, ט), והנה מצד הטבע האנושי רגשות שונים עולים בתוכנו במשך היום, **רגשות נעימים** שמעניקים לנו עונג בפנים, אולם זה לא סוד שלעתים צפים גם **רגשות מעיקים**, ידוע נדע כי לכולם יש תפקיד כדי להטיב עמנו ולגונן עלינו. לדוגמא רגש של פחד, נוצר ברוב רחמנותו של היוצר ית"ש על מנת לשמרנו מן הסכנות.

מוטב שנהיה **מודעים** לרגשות שלנו, וכך נכיר ונבין מה עובר עלינו, דבר זה מסייע לנו להתמודד נכון. כמו כן נתן מקום ומרחב לרגש מסויים גם אם אינו נעים לנו, לא נתעלם ולא נתכחש מקיומו. נצא ונלמד ממקרה מצער של אבל ל"ע, הלא נקבעו בהלכות התורה ע"י חכמינו ז"ל **"חקים ומשפטים צדיקים"** (דברים ד, ח) כיצד אמור האדם לנהוג בעת ההיא, ואיך דיני אבלות חלים למשך פרק זמן מוגדר בדרגה מסוימת של אבל, ובהמשך פחות ופחות, דהיינו שמכירים ברגשות הכאב והצער, משלימים עמם אף נוהגים בהם כדת של תורה, וכלשון רבינו הרמב"ן (בדברים יב, ב) **"...ואל יאסור הכתוב הבכי, כי הטבע יתעורר לבכות בפירוד האוהבים ונדודם אף בחיים"**. **ו'מִמְנוּ פָּנָה מִמְנוּ יִתְד'** (זכריה י, ד) לכל צרכי הרגש הכואב והפצוע, על האדם לשער ולהשכיל כיצד להיות מודע ולהשלים עם הרגשות בהשכל ובדעת, ולא להתכחש לקיומם, יתן ה' שמעתה ואילך אך ששון ושמחה ישררו בקרב אחינו בני ישראל.

רגשי חינוך

והנה לגבי הצגת הרגשות בפני אחרים. רבים מבינו, החפצים לעבוד את ה' בתום ולנהל את חייהם בצנעה, אינם רוצים לחשוף את רגשותיהם בפני צאצאיהם, מפני ענווה יתירה שיש בהם, צורך להם הדבר להיתפס בעיני הילדים כמורמים מעם וכבעלי רגשי קודש, או מפני הבושה מרגישים הם שלא בנוח להתגלות ולהיראות, שהלא הרגשות הפנימיים הם כרכוש פרטי שאין שם כניסה לזרים, ולא נעים להם לגלות את מצפונוי לבם לזולתם גם לקרובים ביותר.

מוקדש לזכות רך הנימול התינוק אברהם יוסף בן יהודית ני"ו

'זה הקטן גדול יהיה', כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

- ✓ להזמנת תכנית לבין הזמנים בנושא 'חברה' לבחורי הישיבות כולל מצגת, הפעלות ודיונים סוערים
- ✓ להזמנת הסדנא הנודעת לילדים המקנה כלים למידות טובות, להצלחה בחברה ולכישורי חיים
- ✓ להצטרפות לקבלת מסרים בחינוך ובהעצמה אישית
- ✓ להערות והארות

הרב דוד רוזנברג | מכון 'עולמות' - הכשרת צאצאינו לחיים | 0527624095 | gilyon.olamot@gmail.com